

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Fučíka a soudců JUDr. Pavla Vlacha a JUDr. Elišky Mrázkové v právní věci

žalobkyně: **Ivana K.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená Bc. Hedvikou S., narozenou dne xxx
bytem xxx, xxx

proti
žalované: **PROFI CREDIT Czech, a. s.**, IČO: 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Ervínem Perthenem, MBA
sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové

o zaplacení částky 67 463,45 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 12. 11. 2019, č. j. 27 C 170/2019-45,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 67 463,45 Kč s příslušenstvím do tří dnů od jeho právní moci (výrok I) a náklady řízení ve výši 4 574 Kč v téže lhůtě (výrok II).
2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení ve výroku I uvedené částky s tím, že na ni žalovaná jako oprávněná vymohla tuto částku v exekuci prováděné soudním exekutorem JUDr. Dalimilem Mikou, LL. M. pod sp. zn. 120 EX 4732/09, jež však byla posléze usnesením soudního exekutora ze dne 23. 7. 2018, č. j. 120 EX 4732/09-95, pravomocně zastavena jako nepřipustná podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Uvedené plnění, vymožené přímo pro oprávněnou (částku 16 153 Kč vymoženou na náklady exekuce již exekutor žalobkyni vrátil), žalobkyně považuje za bezdůvodné obohacení žalované. Ta jej žalobkyni přes výzvu nevrátila.
3. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění odpovídajících, pokud jde o rozhodné okolnosti průběhu předmětné exekuce, žalobním tvrzením, k nimž doplnil, že soudního exekutora vedla k zastavení exekuce „neexistence exekučního titulu“.
4. Na jejich podkladě věc právně posoudil tak, že žalovaná se vymožením plnění na podkladě k tomu nezpůsobilého exekučního titulu na úkor žalobkyně bezdůvodně obohatila ve smyslu § 451 a násl. obč. zák. (citoval ale i ustanovení § 2991 a násl. o. z. – poznámka odvolacího soudu), a je proto

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

povinna žalobkyni toto obohacení vydat; k tomu soud prvního stupně poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007, z něž citoval právní větu, podle níž „je-li na jisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě titulu, jenž byl po jejím nařízení zrušen, může být vymožené plnění identifikováno s bezdůvodným obohacením“.

5. Proto soud prvního stupně žalobě vyhověl, a to včetně důvodně a v zákonné výši požadovaných úroků z prodlení, a o náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 a § 151 odst. 3 o. s. ř. a vyhlášky č. 254/2015 Sb., podle nichž přiznal v řízení plně úspěšné žalobkyni plnou náhradu nákladů řízení, sestávajících ze zaplaceného soudního poplatku a čtyř paušálních náhrad advokátem nezastoupeného účastníka za v řízení provedené úkony.
6. Žalovaná napadla rozsudek včasným a přípustným odvoláním. Namítla, že se soud prvního stupně nijak nevypořádal s její obranou, že ze zastavení exekuce nelze vyvozovat zánik hmotněprávního vztahu mezi účastníky, založeného smlouvou o revolvingové půjčce uzavřené dne 7. 10. 2004, na niž nebylo žalobkyní řádně plněno a vymožené plnění tak nelze kvalifikovat jako bezdůvodné obohacení, ale jako plnění na (s)platný dluh. Rovněž žalovaná již před soudem prvního stupně namítala, že rozhodčí nález, který byl exekučním titulem, je platný, nebyl zrušen a přes zastavení exekuce stále přiznává žalované podle něj vymáhané nároky. Ani s touto námitkou se soud prvního stupně nevypořádal. Ve vztahu k nákladovému výroku napadeného rozsudku žalovaná upozornila na judikaturu Ústavního soudu, podle níž je namísto aplikovat v obdobných souvislostech ustanovení § 150 o. s. ř. v neprospěch účastníka řízení (dlužníka), který si půjčil a nesplácel, protože byla exekuce „materiálně“ (přes její zastavení a důvody, které k němu vedly) na místě. Uvedené podle žalované plně dopadá i na postavení žalobkyně v souzené věci. Proto žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně aby jej změnil a žalobu zamítl.
7. Žalobkyně s odvoláním nesouhlasila, považujíc jím napadený rozsudek za věcně správný, a navrhuje proto jeho potvrzení. Žalovaná podle žalobkyně pouze „dokola opakuje táž tvrzení, které se s podstatou sporu zcela míjejí“, a současně ignoruje relevantní judikaturu Nejvyššího soudu, kterou soud prvního stupně správně respektoval. Žalovanou uvažovaný hmotněprávní závazek z úvěrové smlouvy nemá podle žalobkyně „nic společného“ s podstatou sporu, v němž jde o (jiný) závazek k vydání bezdůvodného obohacení. Tvrzení žalované o stále platném rozhodčím nálezu se žalobkyni jeví být „velmi odvážné“, byla-li podle něj zahájená a vedená exekuce posléze zastavena pro jeho nicotnost, tj. nedostatek pravomoci rozhodce pro jeho vydání. Žalovanou citovaná rozhodnutí Ústavního soudu se podle žalobkyně týkají jiného okruhu případů, a proto nemohou zpochybnit ani správnost nákladového výroku napadeného rozsudku.
8. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a aniž nařídil odvolací jednání [§ 214 odst. 2 písm. d) o. s. ř.], shledal odvolání opodstatněným.
9. Odvolací soud shledává – předně – plně opodstatněnou odvolací námitku žalované, podle níž se soud prvního stupně vůbec nevypořádal s argumenty, které snesla na svoji obranu.
10. Soud jistě není povinen dávat podrobnou explicitní odpověď na každý argument, který je mu představen účastníkem řízení; jde-li však o argumentaci *zásadní povahy*, jež může *reálně ovlivnit* právní posouzení věci ve prospěch účastníka, který s ní přichází, je nezbytné, aby na ni soud reagoval a svůj závěr byť stručně, avšak přesvědčivě odůvodnil (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2766/15, a ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3324/15).
11. Podle odvolacího soudu je evidentní, že zejména argumentace žalované o plnění na platný (hmotněprávní) závazek takovou *zásadní povahu* a potenciál *reálního ovlivnění* jejího úspěchu ve sporu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

nejen že nepostrádá, ale naopak zřetelně vykazuje, neboť se opírá o ustálené judikatorní řešení uvedené problematiky. Podle něj „[p]okud na základě povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím soudu, které neodpovídá skutečným hmotněprávním poměrům, žalovaný plní na neexistující dluh, pak žalobci vzniká bezdůvodné obohacení, a to okamžikem, kdy bylo rozhodnutí, na jehož základě bylo plněno, pravomocně zrušeno. Domáhá-li se vrácení plnění ten, kdo vyhověl povinnosti uložené mu deklaratorním rozhodnutím soudu (případně i jiného orgánu), závisí důvodnost jeho požadavku na okolnosti, zda podle hmotného práva – i bez rozhodnutí, jež bylo následně zrušeno – splnil závazek, který skutečně měl, či nikoliv. Zrušením zmíněného rozhodnutí dochází ke vzniku bezdůvodného obohacení v případě, že právní důvod tohoto plnění nespočíval v hmotném právu, tedy že podle hmotného práva zde k tomu neexistovala povinnost. V řízení o vydání bezdůvodného obohacení vzniklého plněním podle zrušeného pravomocného rozhodnutí pak soud jako otázku předběžnou musí řešit, zdali plnění poskytnuté na základě pravomocného rozhodnutí, které bylo později zrušeno, bylo plněním povinnosti existující podle hmotného práva či nikoliv.“ (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1535/2018, ze dne 6. 2. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3168/2017, z nějž je citováno, či jeho rozsudek ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2561/2014).

12. Jakkoliv tedy jistě platí, že ve skutkových poměrech souzené věci *může* být vymožené plnění identifikováno s bezdůvodným obohacením, jak soud prvního správně uvedl s odkazem na jím citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007, předpokladem takového závěru je zodpovězení (předběžné) otázky, zda žalobkyně vymoženou částku žalované vskutku dlužila či nikoliv.
13. Tím se však soud prvního stupně nezabýval, na argumentaci žalované (nejen) v tomto ohledu nereagoval, což činí napadený rozsudek pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelným.
14. Odvolací soud proto napadený rozsudek zrušil [§ 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř.] a věc podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
15. V něm se soud prvního stupně, vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o. s. ř.), předně nevyhne posouzení, z jakých věcných důvodů došlo k zastavení předmětné exekuce, neboť odůvodnění usnesení soudního exekutora takové posouzení neobsahuje.
16. Dojde-li soud prvního stupně k závěru, že se tak stalo z důvodu vad exekučního titulu (o němž soud prvního stupně prozatím nezjistil ničeho) či postupu předcházejícího jeho vydání, jež činí tento titul nevykonatelným („nicotným“), vypořádá se nejprve s obranou žalované, že zastavení exekuce ničeho nezměnilo na tom, že exekuční titul nadále existuje, tj. že nebyl zrušen a že nadále zavazuje žalobkyni ke splnění v něm uložených povinností.
17. Teprve dojde-li soud prvního stupně k závěru, že zastavením exekuce došlo k odklizení byť formálně nezrušeného exekučního titulu, posoudí věc v intencích judikatury zmíněné shora pod bodem 11 odůvodnění, a tedy vyřeší, zdali na žalobkyni vymožené plnění odpovídá (zcela či zčásti) jejímu hmotněprávnímu závazku vůči žalované či nikoliv. V rámci případného řešení této předběžné otázky pak bude na žalované, aby tvrdila a prokazovala, jakému dluhu žalobkyně (co do důvodu a výše) vymožené plnění odpovídá. Žalovaná se tak v „řízení“ o této předběžné otázce ocitne v postavení žalobkyně a žalobkyně naopak v postavení žalované, v němž jí bude dána možnost tvrdit a prokazovat, že vymožené plnění po právu nedlužila, tj. že podle hmotného práva neměla povinnost žalované vymoženou částku zaplatit.
18. Důkazy, které soud prvního stupně provede v dalším řízení, zhodnotí postupem podle § 132 o. s. ř., s přihlédnutím k vyjádření účastníků k těmto důkazům, k němuž jim dá prostor. Na podkladě provedeného dokazování či shodných tvrzení účastníků zjištěný skutkový základ věci

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

podrobí soud prvního stupně přesvědčivé právní kvalifikaci (zahrnující i zdůvodnění použití předpisů platných do 31. 12. 2013 či naopak od 1. 1. 2014, jež v napadeném rozsudku, citujícím z obou, absentuje), která poté vyústí v nové rozhodnutí. Bude-li mít konečné rozhodnutí opět povahu rozsudku, postará se soud prvního stupně, aby jeho odůvodnění přesvědčilo o správnosti rozsudečných výroků.

19. V konečném rozhodnutí soud prvního stupně také znovu rozhodne o nákladech řízení včetně řízení odvolacího (§ 224 odst. 3 o. s. ř.) a v této souvislosti se vypořádá rovněž s argumentací snášenou žalovanou v odvolání na podporu jejího názoru, podle něž by žalobkyni pro případ úspěchu ve věci neměly být přiznány náklady řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 6. května 2020

JUDr. Vladimír Fučík v. r.
předseda senátu